BLAADJE 13-1

KNNV vereniging voor veldbiologie

Denkt u aan de contributie!!!

2013 JAAR VAN DE PATRIJS

33e jaargang

kwartaalblad KNNV AMSTERDAM

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging
Afdeling Amsterdam

BESTUUR

Voorzitter
Finette van der Heide, Baroniestraat 9
1079 PB Amsterdam, tel. 020-3316485,
mobiel e-mail:voorzitter@amsterdam.knnv.nl

Secretaris
Lida den Ouden, Vierlingsbeeklaan 64
1187 AV Amstelveen, tel. 020-6412761
e-mail: secretaris@amsterdam.knnv.nl

Penningmeester
Jacques Kijl, Esplanade de Meer 263
1098 WK Amsterdam, tel. 06-22191483
e-mail: penningmeester@amsterdam.knnv.nl

Contactpersoon lezingen en excursie-commissie
Vacant

Natuurbeschermingssecretaris
Jan Timmer, Entrepotdok 32b
1018AD Amsterdam. Tel . 020-6274332
e-mail: jan.timmer@oriolus.nl

WEBMASTER

Geert Timmermans, Pasteurstraat 17
1097 ER Amsterdam, tel.020-6630237
e-mail: webmaster@amsterdam.knnv.nl

LIDMAATSCHAP
Ledenadministratie en Nieuwsbrief
Paul van Deursen
Wittenburgerkade 74
1018LK Amsterdam tel. 020-6855047
mobiel 06-23165799
e-mail:
ledenadministratie@amsterdam.knnv.nl
Contributies:
leden: € 32,50; huisgenootleden: €12,50
jeugdleden: € 17,50
(per jaar; inclusief abonnement 'Natura')
Aanmelding nieuwe leden:
door het opsturen van de bon achterin "BLAADJE" of via de website
Opzegging Lidmaatschap:
vóór 01-11-2012 schriftelijk of per e-mail bij de ledenadministratie KNNV A'dam
Financiën
ING BANK 350 60 96, t.n.v. KNNV-Amsterdam

website: www.knnv.nl/amsterdam

REDACTIE BLAADJE

Tobias Woldendorp, Roetersstraat 8 II,
1018 WC Amsterdam, tel. 627 84 85
Rob van Dijk Eerste Lindendwarsstraat 20
1015 LG Amsterdam, tel. 020 6816546
Kopijadres tekst: t_woldendorp@kpnplanet.nl
Kopijadres afbeeldingen: info@dijkenco.nl

Teksten over lezingen, excursies en minicursussen tot nader order inleveren bij Lida de Ouden, uiterlijk 14 dagen voor sluitingstijd van Blaadje

Sluitingsdatum:
Blaadje 1: 15 januari 2013
Blaadje 2: 15 april 2013
Blaadje 3: 1 juli 2013
Blaadje 4: 15 oktober 2013

WERKGROEPEN

Coördinatoren voor de werkgroepen
Chris van Haagen cglmvh@hotmail.com
Tel.020-6374927 06-42698392
Wim Nierop WNierop@chello.nl
Tel. 020-6931297 06-24743830

Plantenwerkgroep
Peter Wetzels, tel. 020-69 28 352
Paddenstoelenwerkgroep
Christiane Baethcke, tel. 06-13580780
Insectenwerkgroep
Badda Beijne-Nierop tel. 020 69 31 297
Werkgroep Vissen, Amfibieën & reptielen
Geert Timmermans, tel. 020 6630237

UITKNIPPEN ✂✂✂

LEDENKAART
KNNV – AMSTERDAM 2013

Lidmaatschapsnummer::_____
*zie adressticker
Naam:_____

Woonplaats:_____

Inhoud

Uit het bestuur	4
Redactioneel	6
Uitnodiging algemene ledenvergadering	7
Jaarverslag bestuur 2012 KNNV, afdeling Amsterdam	9
Jaarverslag nieuwsbrief	12
Jaarverslag Blaadje	12
Verslag ledenadministratie	13
Sloterdijkermeer heeft overvloed aan paddenstoelen.	14
ATLAS van de Noord-Hollandse Vissen	17
Jaarverslag 2012 Werkgroep Vissen, Amfibieën en Reptielen	20
Jaarverslag 2012 Werkgroep Paddenstoelen-microscopie	22
Boekbespreking Van Eiburg tot IJburg	23
Excursie- en lezingenprogramma KNNV- afdeling Amsterdam 1e kwartaal 2013 en 2e kwartaal 2013	26

Kaft: patrijs Foto: http://www. foto-hobby.nl

Uit het bestuur

Dit is het eerste Blaadje van 2013 en ook het eerste Blaadje gedrukt door onze nieuwe drukker, Repro Spoorzicht, onderdeel van Ons Tweede Thuis in Hoofddorp. We zijn benieuwd hoe dit Blaadje bij ons in de bus valt!
Intussen is de wereld om mij heen wit bij het schrijven van dit stukje. Er wordt alweer gespeculeerd over een Elfstedentocht, wie weet is die geweest als u dit Blaadje ontvangt! Heel veel vogeltjes en ook grotere vogels (halsbandparkieten, Vlaamse gaaien, eksters) laten zich zien bij het voer dat in mijn tuin hangt, het is werkelijk een heel druk komen en gaan. Dat sluit goed aan bij het jaarthema van de KNNV, 'Haal meer natuur in je tuin'. De landelijke KNNV heeft een uitgave gemaakt: "Maak van je tuin een beestenboel".
Voor de omslag van dit eerste Blaadje hebben we echter gekozen voor een ander jaarthema: het jaar van de patrijs. Nog maar veertig jaar geleden was dat een kenmerkende soort op het Nederlandse platteland, nu zie je ze maar zelden. We hopen dat dit themajaar bijdraagt aan de bescherming en daardoor aan het behoud van deze mooie hoenderachtige. Sovon organiseert tellingen, u kunt op de website zien hoe u kunt meedoen.
De omslag van Blaadje 2 willen we wel wijden aan het thema natuur in de tuin. We roepen iedereen op foto's van natuur in de tuin naar Rob van Dijk (zie binnenzijde omslag onder 'redactie Blaadje') te sturen. Hij maakt daaruit een keuze voor de volgende omslag.
In dit Blaadje vindt u de uitnodiging voor de Algemene Ledenvergadering die we in de nieuwe kantine van Gedenkpark De Nieuwe Ooster zullen houden (nieuw, nieuw, nieuw, wat een raar woord eigenlijk, het lijkt wel gemauw). Ook staan de jaarverslagen 2012 van het bestuur, de ledenadministratie en de werkgroepen in dit eerste Blaadje. En de verantwoording van de penningmeester, de jaarrekening 2012 en de begroting voor 2013.
We zijn heel blij met het nieuwe onderkomen, dat wij van de directeur en het managementteam van De Nieuwe Ooster 's avonds gratis mogen gebruiken, waarvoor ik ze vanaf deze plek nog eens hartelijk dank. Inmiddels heeft de eerste lezing hier plaats gevonden en de (ongeveer) 25 aanwezigen waren allen blij verrast met de gezellige en comfortabele ruimte. De Nieuwe Ooster heeft ook een aantal nieuwe afsluitbare kasten voor ons gekocht. Boeken en microscopen kunnen hier blijven staan, zodat daar niet mee gesleept hoeft te worden door werkgroepleden. Onze oude kasten zijn aan de gemeente Amsterdam geschonken.
Naar aanleiding van de ledenvergadering doe ik hier graag nog eens een oproep voor nieuwe bestuursleden. Ons bestuur is erg klein, vier mensen, waarvan er

straks één ook nog de administratie en de Nieuwsbrief voor zijn rekening neemt (zie de agenda: Jacques Kijl treedt af als penningmeester en Paul van Deursen neemt die functie tijdelijk over – als u dat goed vindt). Bovendien gaan zowel Lida als ik ons laatste jaar in. Volgend jaar zijn we acht jaar respectievelijk secretaris en voorzitter en dan zullen anderen die functies moeten gaan bekleden. Wij willen die anderen graag inwerken. Dus: denkt u erover na, we hebben een nuttige vereniging, die de leden tot lering en veel vermaak strekt en die ook een belangrijke maatschappelijke functie vervult, namelijk door het opkomen voor natuurbescherming. Die vereniging verdient toch instandhouding!
En niet alleen nieuwe bestuursleden hebben we nodig, maar ook nieuwe leden voor de lezingen- en excursiecommissie (daar zijn trouwens ontwikkelingen, maar die zijn op dit moment nog onzeker. Hoe meer mensen meedenken en -werken aan de lezingen en excursies, het zwaartepunt van de vereniging, hoe beter).
Tot slot zoeken we een derde kascommissielid. De kascommissie controleert voor de algemene ledenvergadering de jaarrekening en brengt de vergadering verslag uit van die controle.
Wij wensen u allemaal een goed en gezond 2013 toe met veel leuke waarnemingen en onvergetelijke ervaringen in de natuur!
Denkt u nog aan de contributie voor dit jaar? Nog lang niet iedereen heeft betaald!

Namens het bestuur,
Finette van der Heide

“ons” nieuwe onderkomen

Redactioneel

Het is zaterdagmorgen 19 januari ,wanneer ik me voor de moederhaard nestel om dit Redactioneel op te stellen. Alexander Raskatov zijn The Last Freedom staat op (plink-ploink, heerlijk bij dit weer, het klinkt als ijzers op de Ankeveense plassen). Buiten scharrelen hout-en stadsduiven op het balkon en verdringen elkaar om bij de gemorste gierst te komen. Gisteren zat er ineens een merelman op mijn balkon twee hoog. Hij keek mij met zijn kleine kraalogen aan en genoot zichtbaar van de glutenrijke korrels. Wat een kleine, maar eerlijke film. Zoveel eerlijker dan de edelkitsch van Earth Flight, waar ik me de eerste week van het nieuwe jaar aan vergaapt heb. Prachtig gefilmd, dat wel, maar toch niet het soort natuurbeleving, waar ik warm voor loop: een jonge getemde (Europese) vale gier, voorzien van een camera op zijn rug, in Zuid-Afrika overboord kieperen uit een eenpersoonsvliegtuig en hopen dat hij zich mengt met lokale, andersoortige gieren om mooie authentieke beelden te krijgen! Een onbehaaglijk gevoel bekruipt me bij het beeld van noordwaarts vliegende kraanvogels, die speciaal getraind zijn om met een klein vliegtuig (herrie!), met daarin hun “moeder “mee op te vliegen. Mooie beelden van de lagune bij Venetië, dat wel: het San Marcoplein, vanuit de optiek van een kraan. Maar ergens schuurt het. Kwestie van ethiek ben ik bang.
Het is het weekend van de wintertuinvogeltelling, editie 2013 van Vogelbescherming Nederland. Ik zat om half negen al voor het raam. Het eerste vogelgeluid dat ik vanmorgen hoorde was de schreeuw van en kraanvogel in Artis. Die telt helaas niet. Toen ik na gedane zaken (je hebt maar een half uur) de lijst via internet verstuurde en checkte hoe de tussenstand was bleek ik de vijftiende inzender in Noord Holland (slaapkoppen!). In mijn postcodegebied stond de halsbandparkiet op 1 en de merel slecht op vijf. Terwijl elders in de provincie de vink op vijf stond. Dat betekent dat al die Heemsteders en Aerdenhouters al wel hun gegevens hebben doorgegeven. Ontwaakt Amsterdammers!!
Een nieuw jaar, een nieuwe drukker, betekent dit ook een nieuw uiterlijk voor Blaadje? Op het moment van schrijven is mij dit onbekend. Net zoals het onbekend is, hoe de geplande prachtige excursies we in dit voorjaar uit zullen pakken en wat voor fraaie omschrijvingen hiervan door leden zoals Frans van der Feen, we mogen ontvangen. Of voor welke lezingen de leden elkaar zullen verdringen bij de nieuwe ingang van de Nieuwe Ooster. Op de ledenavond op 9 maart zal het vast druk worden, want dan neemt oud-voorzitter Geert Timmermans ons mee naar de Amsterdamse Structuurvisie en daarmee naar de kansen voor flora en fauna in 2040. Zouden er tegen die tijd weer kraanvogels broeden in het Ilper-en Jisperveld?

Tobias Woldendorp

UITNODIGING ALGEMENE LEDENVERGADERING

Het bestuur nodigt hierbij alle leden van de afdeling Amsterdam uit voor de algemene ledenvergadering. Deze wordt gehouden op ZATERDAG 9 MAART 2013, AANVANG OM 19.30 UUR, zaal open vanaf 19.00 uur
Adres: kantine van Gedenkpark De Nieuwe Ooster (DNO), ingang Rozenburglaan 5, 1097 GA Amsterdam (dus geen Kruislaan). Vanaf de ingang Rozenburglaan (achter het hek kan worden geparkeerd) is het ca. 2 minuten lopen naar de kantine.
Vanaf halte Kruislaan/Middenweg tram 9 en bus 15 is het 10-15 minuten lopen.
Vanaf halte Zaaiersweg bus 41 is het 6-7 minuten lopen.
Wilt u tussen 19.00 en 19.25 uur arriveren? Om 19.25 wordt het hek gesloten.
Koffie en thee zijn gratis.

AGENDA
1. Opening door de voorzitter.
2. Ingekomen stukken en mededelingen.
3. Verslag van de Algemene Ledenvergadering van 11 maart 2012 (gepubliceerd in Blaadje 2012/2).
4. Bespreking diverse jaarverslagen over 2012 (gepubliceerd in Blaadje 2013-1) en j**aarverslag paddenstoelenmicroscopie 2010** (gepubliceerd in Blaadje 2011-2) en **paddenstoelenmicroscopie 2011 (**gepubliceerd in Blaadje 2012-2).
5. Resultatenrekening 2012 en de begroting over 2013 (gepubliceerd in Blaadje 2013-1), **verslag van de kascommissie over 2012: de kascommissie brengt tijdens de vergadering verslag uit.**
6. Verkiezing kascommissie.
Toelichting: in 2012 bestond de kascommissie uit 3 leden. Hein Koningen, Wim Nierop en Rolf van Arendonk. Wim Nierop is statutair aftredend per 13-03-2013.
7. Verkiezing van het bestuur.
Toelichting: dit jaar treden er geen bestuursleden statutair af. Jacques Kijl heeft echter aangegeven zijn bestuursfunctie per 1 mei te willen beëindigen in verband met zijn verhuizing naar het midden van het land. Paul van Deursen, ledenadministratie, heeft aangegeven Jacques wel te willen opvolgen als tijdelijk penningmeester. Paul stelt zich verkiesbaar als bestuurslid.
8. Verkiezing van een afgevaardigde en een plaatsvervangende afgevaardigde voor de Vertegenwoordigende Vergadering van de KNNV van voorjaar 2013.

Toelichting: het bestuur verzoekt de vergadering Finette van der Heide te verkiezen als afgevaardigde en Lida den Ouden als plaatsvervangend afgevaardigde.
9.Verkiezing van een afgevaardigde en een plaatsvervangend afgevaardigde voor de Beleidsraad in het najaar van 2013 en het voorjaar van 2014.
Toelichting: het bestuur verzoekt de vergadering Finette van der Heide te verkiezen als afgevaardigde en Lida den Ouden als plaatsvervangend afgevaardigde.
10. Contributie en afdracht aan het Landelijk Bureau van de KNNV.
11. Rondvraag.
12. Sluiting.

U kunt tot een week voor de vergadering schriftelijk agendapunten toevoegen. Tijdens de vergadering kan dat ook, tenzij minstens een kwart van de stemgerechtigde aanwezigen zich daartegen verzet.

Na de pauze zal Geert Timmermans, in het kader van “leden voor leden”, een lezing houden over de ecologische structuur van Amsterdam.
Op 17 februari 2011 werd de structuurvisie “Amsterdam 2040: economisch sterk en duurzaam” vastgesteld door de Amster¬damse gemeenteraad. Deze structuurvisie is de eerste waarin aandacht is voor biodiver¬siteit en voor ecologische verbindingen. In de voorgaande negen structuurplannen (de eerste was het Algemeen Uitbreidingsplan,1934) was wel aandacht voor groen, maar altijd vanuit menselijk oogpunt. Het belang van het stadsgroen werd gedefinieerd als het belang voor de recreatie van de stadsbe¬woners. Dat in dat groen ook dieren woonden was mooi meegenomen, maar kreeg verder geen aandacht. Juli 2012 heeft de Amsterdamse raad de Ecologische Structuur van Amsterdam vastgesteld. Dat biodiver¬siteit nu een plek heeft gekregen in het belangrijkste ruimtelijke beleidsdocument van de stad tekent de mentaliteitsverandering die in de afgelopen jaren heeft plaats¬gevonden.

Namens het bestuur,
Lida den Ouden, secretaris

JAARVERSLAG BESTUUR 2012 KNNV, AFDELING AMSTERDAM

In het jaar 2012 heeft het bestuur zes maal vergaderd en vooral een aantal lopende zaken afgehandeld.
Het bestuur heeft zich ook dit jaar actief opgesteld in het beschermen van bedreigde natuur. Jan Timmer houdt zich nog bezig met het behoud van het terrein van de voormalige Muiderkruitfabriek als natuurgebied. Dit gebied heeft, mede door de strategische ligging aan de IJmeerdijk, een hoge natuurwaarde en vormt een belangrijke schakel in de ecologische verbindingszones rond het IJmeer.
In 2011 hebben we het kort geding dat we samen met de Vogelwerkgroep Amsterdam en de Milieufederatie Noord-Holland hadden aangespannen tegen het verlenen van een kapvergunning voor het bos op het KNSF-terrein gewonnen.
In januari 2012 heeft de rechter in de bodemprocedure de kapvergunning voor het KNSF-terrein, die de gemeente Muiden aan KNSF had verstrekt, vernietigd.
Inmiddels heeft de projectontwikkelaar van het KNSF-terrein een schadeclaim bij de gemeente Muiden gelegd van € 370 miljoen als de door hem beoogde forse woningbouw op het terrein niet door kan gaan. De kans dat de projectontwikkelaar deze zaak gaat winnen is klein, maar we zijn er nog niet.
Verder heeft Jan een commentaar geschreven op het “concept overleg bijeenkomst windenergie Amstel-Vecht” en hebben we een “Zienswijze ontwerp Windvisie Amsterdam” ingediend bij het college van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam.

In november zijn we, op het terrein van De Nieuwe Ooster, verhuisd naar de nieuwe kantine Groenvoorziening aan de Rozenburglaan. Het gebouw is in januari 2013 weer door ons in gebruik worden genomen en het ziet er goed uit.
Voorts zijn we lid geworden van de “Vereniging Groengrijs”. In deze vereniging is de buurtbus van de “Stichting Zuider-Amstel in beweging” ondergebracht. Met deze buurtbus hebben we dit jaar twee busexcursies gehouden, tot ieders tevredenheid. Het lidmaatschap van € 600 per jaar geeft ons recht op 2 busexcursies. Dit is zeer goedkoop.

Op de Beleidsraad in het voorjaar waren Finette van der Heide en Lida den Ouden als afgevaardigden aanwezig. Bij de Vertegenwoordigende Vergadering(VV) en bij de Beleidsraad in het najaar van 2012 waren we afwezig, resp. doordat de vergadering samenviel met de busexcursie (VV) en met onze verhuizing bij DNO (BR)..

Op 10 maart was de jaarlijkse algemene ledenvergadering. Lida den Ouden en Jacques Kijl traden statutair af, maar stelden zich verkiesbaar en werden herkozen. Jacques gaf toen aan tot 1-1-2013 door te willen gaan, maar blijft nog tot 1 mei 2013 aan. Zie verder de uitnodiging voor de Algemene Leden Vergadering. Het bestuur bestaat nu uit 4 leden. We zijn dringend op zoek naar nieuwe bestuursleden, ook al omdat Finette en Lida er volgend jaar twee termijnen op hebben zitten en dan aftreden als voorzitter en secretaris.
In de kascommissie volgde Rolf van Arendonk Wendy Bach Kolling op De kascommissie bestond dit jaar verder uit Hein Koningen en Wim Nierop..

De ledenadministratie werd verzorgd door Paul van Deursen. Aan het eind van dit jaar had onze afdeling nog 324 leden, een flinke daling. Zie verder het verslag Ledenadministratie van Paul. .

Hein Koningen en Geert Timmermans waren bereid om dit jaar de excursies en lezingen te coördineren, dit heeft geleid tot een uitgebreid programma, inclusief twee busexcursies. Hein en Geert hartelijk dank hiervoor. Beide oud-voorzitters wilden dit eigenlijk tijdelijk doen, dus ook voor de excursies en lezingen zijn nieuwe vrijwilligers zeer welkom!
Ook alle excursieleiders, Ria Simon, Peter Heijtel, Nora van der Meijden, Hans Schut, Hein Koningen, Geert Timmermans, Jan Simons, Peter Wetzels, Jan Timmer, Tobias Woldendorp, Christiane Baethcke, Fons Bongers, Arend Wakker en alle anderen, hartelijk dank voor jullie inzet.

Op 21 september hebben we weer een Einde-zomer-borrel met maaltijdsoep gehouden voor onze vrijwilligers, zoals lezingengevers, excursieleiders, werkgroepleiders. De bijeenkomst was erg gezellig en zorgde voor een intensivering van de onderlinge contacten.

Het aantal werkgroepen is nu vier De werkgroep Vissen, Amfibieën en Reptielen, Planten, Paddenstoelen en Insecten lopen goed.
Alle werkgroepleiders, Badda Beijne-Nierop, Peter Wetzels, Christiane Baethcke en Geert Timmermans, hartelijk dank voor jullie inzet.

Blaadje was weer zeer lezenswaardig. We hopen dat alle inzenders van kopij dit met hetzelfde enthousiasme blijven doen en roepen iedereen op zijn natuurervaringen in te zenden.
De redactieleden Tobias Woldendorp en Rob van Dijk worden hartelijk bedankt voor het elke keer vervaardigen van Blaadje..

Paul van Deursen maakt regelmatig een digitale Nieuwsbrief, deze wordt naar ongeveer 170 leden gemaild. Deze nieuwsbrief kan goed up-to-date worden gehouden en wordt opgevrolijkt door leuke kleurenfoto's. Wij hopen dat in de toekomst ook ons Blaadje meer digitaal kan worden verzonden, ook uit kostenoogpunt is dit aantrekkelijk.
De website werd regelmatig geactualiseerd door Geert Timmermans
Als laatste van onze communicatiemiddelen waakt Jan Timmer over de ANN, het Amsterdams Natuurnet. Daar kan iedereen zijn waarnemingen melden. Het is erg leuk om op die manier op de hoogte gehouden te worden van de Amsterdamse natuur. Wilt u de mails ontvangen en/of hebt u af en toe iets te melden, neem dan contact op met Jan (zie binnenzijde omslag).

Samen met de IVN-Amsterdam zouden we kramen bemensen op groen- en buurtmarkten. Helaas hebben we dit jaar het kraamwerk stop moeten zetten, door gebrek aan menskracht. Er kwam geen respons op herhaalde oproepen in Blaadje en ook tijdens de Algemene ledenvergadering. Wie wil dit weer oppakken?

Van diverse leden kregen we ook dit jaar natuurboeken, voor onze bibliotheek op De Nieuwe Ooster of voor de 2e-handsboekenverkoop. Bij de verkoop, meestal na een lezing, zijn al weer veel boeken verkocht, we hadden dit jaar een recordopbrengst. Onze dank aan alle boekengevers.
Ook konden we dit jaar, voor de werkgroepen, een Olympus-microscoop overnemen van de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Een prima microscoop voor slechts € 55, -. .

Er is, voor de veertiende keer, een algemene inventarisatiedag geweest, in juni, georganiseerd door Geert Timmermans. Dit keer werd het terrein langs het Gein bezocht. Een uitgebreid verslag met alle waarnemingen staat op de website.

Tot slot bedanken we Gedenkpark De Nieuwe Ooster voor de geboden buitengewone gastvrijheid.

Namens het bestuur
Lida den Ouden

JAARVERSLAG DE NIEUWSBRIEF

Afgelopen jaar verschenen 11 digitale Nieuwsbrieven (inclusief aanvullingen). Het aantal geabonneerden van de vereniging schommelt rond de 170. Daarnaast worden er rond 40 verstuurd naar relaties en belangstellenden.
Ook de bijdragen van de leden varieert in aantal. Maar U begrijpt het al: het kan altijd meer!
Waarnemingen en bespiegelingen over de natuur in en om Amsterdam en nieuwe abonnees blijven van harte welkom op het emailadres ledenadministratie@amsterdam.knnv.nl maar ook op papier naar het adres: Wittenburgerkade 74, 1018LK Amsterdam.
Paul van Deursen

JAARVERSLAG BLAADJE

Afgelopen jaar verscheen Blaadje, net als andere jaren vier keer. We zaten bijna altijd op tijd, maar door het crashen van een computer bij de redactie liep het verschijnen van het tweede nummer een deukje op.
Waarnemingen en eigen ervaringen over de natuur, zoals dat vaak gebeurt naar aanleiding van excursies in en om Amsterdam, maar ook ver daarbuiten zijn altijd welkom op het emailadres T_woldendorp@kpnplanet.nl. Foto's mogen direct naar Rob van Dijk rob@dijkenco.nl;
Het Bestuur heeft na ampel beraad besloten voor 2013 een andere drukker in de arm te nemen. Niet uit ontevredenheid over de drukker, die Blaadje de afgelopen jaren heeft verzorgd, maar uit financiële optiek. Ook spelen humanitaire overwegingen een rol. In een volgend Blaadje meer hierover.

Tobias Woldendorp & Rob van Dijk

Verslag Ledenadministratie

Op 1 juli 2012 telde onze vereniging KNNV-Amsterdam 347 leden inclusief de ereleden en de huisgenootleden. Per 1 oktober – de peildatum voor de afdracht aan het Landelijk Bureau - was dit aantal 342. Op 1 januari telde onze vereniging KNNV- Amsterdam nog 324 leden. De daling was hoofdzakelijk het gevolg van een aantal opzeggingen.
Gelukkig konden wij in november Mevrouw Marian Koers als nieuw lid verwelkomen.
Begin januari hebben de twee oud-leden Mevr. Louise Hakkert en de Heer Arnout-Jan Rossenaar te kennen gegeven hun lidmaatschap te willen hervatten.
De Heer Lodewijk van Kemenade heeft zich als KNNV-lid van Het Gooi bij ons aangemeld als “Blaadjes-lid”.
De teller van het ledenaantal staat dus bij het schrijven van dit bericht op 326.
Ten opzichte van de voorafgaande jaren een gestage daling.
Het is een landelijk verschijnsel, dat verenigingen hun ledenaantallen zien dalen. Voor een deel door de opkomst van nieuwe vormen van contact houden en informatie uitwisselen als Internet en de zogenaamnde sociale media als Twitter en Facebook.
Onze Amsterdamse vereniging heeft noch een Twitter- noch een Facebook-account (en of dat een voordeel of een nadeel is, lijkt nog maar de vraag).
Ledenwerving is ook dit jaar weer een aandachtspunt. Kijk vooral ook in Uw omgeving naar mensen, die enthousiast gemaakt kunnen worden voor onze vereniging.
De contributie voor het nieuwe jaar was op 1 januari 2011 door 242 leden voldaan. Begin 2012 was dit aantal aanmerkelijk minder en ook dit jaar lijkt de betaling van de contributie wat trager te gaan. De inning van de contributie was dit jaar bewerkelijker dan voorafgaande jaren. Persoonlijke brieven, e-mails en telefoontjes waren nodig om voor de uiterste datum 1 oktober zoveel mogelijk contributie te laten voldoen. Toch hebben deze acties een paar royementen wegens niet-betalen niet kunnen voorkomen.
Een paar keer kwam de vraag om een acceptgiro. Ooit is besloten om de leden te vragen via papieren overschrijving of internetbankieren de contributie te voldoen om de kosten, die gepaard gaan met een acceptgiro, te besparen.
Dus opnieuw de oproep om de contributie zo spoedig mogelijk te voldoen.
De contributiegegevens staan altijd aan de binnenkant van de kaft van Blaadje.

Paul van Deursen

Sloterdijkermeer heeft overvloed aan paddenstoelen

Op de koude maar droge herfstmorgen van 7 november leidde Christiane Baethcke een zogenaamde OPBEL paddenstoelenexcursie over volkstuinpark Sloterdijkermeer. Tien belangstellenden hadden haar de avond van te voren gebeld om zich op te geven en te vergewissen of de rondleiding door ging. Van de zomer moest Christiane een excursie op de Nieuwe Ooster afgelasten, omdat er nauwelijks paddenstoelen te zien waren. Dat was vandaag wel anders. We konden bladzijden vol noteren met de meest wonderlijke namen. Ik heb me beperkt om een saaie opsomming te voorkomen.

Oud en der dagen zat
Welgemoed betraden we om 11 uur de Nachtegaallaan, maar werden al direct door de achterhoede teruggeroepen. Op een takkenbos waren Toltrilzwammen en Kerntrilzwammen te zien.
Bij huisje nr. 23 zien we een Platte tonderzwam en Oranje druppelzwam.
Verderop plukt Christiane een paddenstoel om met enige moeite vast te kunnen stellen dat het de Purperbruine parasolzwam is. Hij is al ‘oud en der dagen zat’, net als de Tweekleurige vaalhoed, die we er zien.

In een boom treffen we de Boomgaardvuurzwam aan, een parasiet die vooral vruchtbomen naar het leven staat, Tuberculosus pomaceus heet-ie dan ook in het Latijn. Onderaan de boom zitten Tonderzwammen.

Fopzwam
De Paarse schijnridderzwam die we dan aantreffen is eetbaar, vooral vers. Er wordt een Vezelkop ontdekt, maar die moet mee voor onderzoek, om onder de microscoop te determineren. Zelfs de Paddenstoelenenceclopedie die Trees bij zich heeft, noch de andere gidsen met honderden mycologische vormen geven definitief uitsluitsel.
Onder een beuk staat één van de bekendste paddenstoelen, de Vliegenzwam. Een Fopzwammetje erbij. Sommigen paddenstoelen zijn lastig thuis te brengen, veel zijn klein en bruin. De Gordijnzwam, waar we nu langs lopen, is groot en bruin. En de Gele korstzwam is niet bruin.

In de Karekietlaan treffen we op één boomstronk zowel de Paarse knoopzwam als de Paarse korstzwam aan. Die trekken vaak samen op.
Aan een stammetje groeien Weke oorzwammen. Christiane herkent die door er

een beetje aan te trekken; dan voelt dat als een rubberen vlies. Op een boom erachter een heel stel van die kleine Blauwgrijze schijnmycena's.

Sloterdijkermeer heeft een leuke inrichting, met onverwachte hoekjes en bochten. Nu komen we op een soort pleintje, waar iemand de Grauwgroene hertenzwam heeft geplukt. Het stuit mij een beetje tegen de borst, dat plukken…
Achterop een oude boomstam treffen we Bleekgele bundelzwam en weer een stukje verder Breeksteeltjes, inderdaad zeer fragiel.

Berkenridderzwamheksenkring
We bewonderen een Plaatjeshoutzwam en één van de excursisten ontdekt op een tak een Kaaszwam.
Aan de rand van het tuinpark tegenover de kantoren langs het fietspad vinden we een heksenkring van Berkenridderzwam. De enige andere man in ons gezelschap gaat helemaal op de grond liggen om een paar fraaie plaatjes te schieten.
Een van de andere deelnemers vertelt te hebben gelezen dat je met elke adem-tocht ontelbare paddenstoelensporen naar binnen krijgt, zo vol zit de lucht ermee.

Ik ruik paddenstoelen
Regelmatig wordt er ook aan de paddenstoelen geroken. Daarmee kun je ze soms ook determineren. De Radijsvaalhoed ruikt niet naar radijs, maar naar aard-appel.
Onder aan een boom treffen we een enorme paarskleurige Waslakzwam en op een takje heeft de Papierzwam zich genesteld.
De voorzitter van Sloterdijkermeer komt informeren hoe we hier binnen zijn gekomen. Het park is in deze tijd van het jaar gesloten. Christiane legt uit, dat ze toestemming heeft gevraagd 'bij de coördinator' en dat we door een bevriende tuinierster zijn binnengelaten. O, dan is het goed!
De bevriende tuinierster kan ons geen koffie meer aanbieden, zoals in het Blaadje aangekondigd. 'Alles is al ontmanteld', voor de winter. Had ze zich van de zomer bij de afspraak niet gerealiseerd.

Oude bomen
Het volkstuinpark bestaat al zo'n zeventig jaar. Er staan dan ook nogal wat oude bomen, veel met herfstkleuren, op het complex. Nu lopen we over het fraaie Vroegopplantsoen met een heel aantal enorme Sequoia's.
Christiane laat ons verderop de Dennenmoorder zien en ruiken; zuur. Ook al weer zo'n parasiet.

We slaan de Leeuweriklaan in, waar we bij huisje 13 op een oude boomstronk de Grijze buisjeszwam zien. Verderop staan een heel stel Schubbige bundelzwammen.
Achter het clubhuis stapels takken, met op één ervan Donzige elfenbankjes.

Om half twee wordt het tijd om af te ronden. Wat hebben we veel moois gezien! Met de hartelijke dank aan mevr. Baethcke, gaan we ieder weer onze eigen weg.

Frans van der Veen

Witte kluifzwam Foto Frans van der Feen

Ceder grondbekerzwam Foto Christiane Baethcke

Waslakzwam Foto Frans van der Feen

krulhaarbekerzwam Foto Christiane Baethcke

ATLAS van de Noord-Hollandse Vissen

Op zaterdag 8 december werd op de 7e Noord-Hollandse Natuurdag het eerste exemplaar van de ´Atlas van de Noord-Hollandse vissen´ aan de gedeputeerde Jaap Bond aangeboden.
De ´Atlas van de Noord-Hollandse vissen´ is het resultaat van vele uren veldonderzoek en gegevensverwerking. Noord-Holland is een bijzondere provincie voor vissen. Zo zwemt er haring, brakwatergrondel en snoekbaars in het IJ en blijken de in Europa zeldzame bittervoorn en kleine modderkruiper in Noord-Holland juist veel voor te komen.

Voor de provincie Noord-Holland ontbrak tot op heden een compleet overzicht van welke vissoorten en waar rondzwemmen in de circa 3500 kilometerhokken. Om een antwoord op die vraag te krijgen hebben RAVON, Landschap Noord-Holland en een groot aantal vrijwilligers vier jaar gewerkt aan de nieuwe verspreidingsatlas. Ook de werkgroep Vissen, Amfibieën en Reptielen van de KNNV-afdeling Amsterdam heeft veel informatie en inventarisatiegegevens aangedragen. Daarnaast hebben verschillende leden van de werkgroep door middel van teksten, foto's en tekeningen, bijgedragen in het tot stand komen van de atlas

Belangrijkste doel van de atlas is het in kaart brengen waar de Noord-Hollandse soorten voorkomen. Dit is nodig voor het maken en uitvoeren van goed beschermingsbeleid. Vissen zijn goede zogenaamde indicatorsoorten. Hun aan- of afwezigheid zegt veel over de chemische en ecologische kwaliteit van water. Voor de sportvisser is de atlas een handig naslagwerk voor de verspreiding van vissen. In de nieuwe atlas staan verspreidingskaarten van alle soorten in de periode 1980 – 2012. Dit geeft in een oogopslag inzicht in de verspreiding van die soort in Noord-Holland. Er is ook aandacht voor herkennen van de soort, leefgebied, belangrijkste terreinen voor de soort, uitgezette populaties, barrières en beheer. Verder wordt de betekenis van Noord-Holland voor vissen beschreven met een waarderingskaart. Ook de exoten en uitgestorven soorten worden besproken.

Vanwege de enorme gevarieerdheid aan watertypen telt de provincie Noord-Holland 34 soorten zoetwatervis. Ter vergelijking in Nederland komen 44 zoetwatervissoorten voor. De Atlas begint met een hoofdstuk over de verzameling van de gegevens. Die informatie is nodig om de verspreidingskaarten op de goede

manier te kunnen begrijpen. Een volgend hoofdstuk gaat over geschiedenis en het ontstaan van het Noord-Hollandse Landschap en een beschrijving van de verschillende watertypen: van de poldersloot in het veenweidegebied tot de Amsterdamse grachten, van het Noord-Hollands Kanaal tot het Noordzeekanaal, van de brakke wateren in de kop van Noord-Holland tot het brakke water in de Haarlemmermeer en van duinmeren tot het Nieuwe Meer. Allemaal water met bijzondere ecologische omstandigheden: zo is er in het Noordzeekanaal een zoute onderlaag en komen er zowel zoetwater- als zeevissen voor! Het Noordzeekanaal is daarom ook zeer rijk aan vissoorten (65!)

In het hoofdstuk is een mooi gedeelte opgenomen over de geschiedenis van de visserij. Verder is een hoofdstuk opgenomen over beleid, bescherming en beheer waarin het Europees en nationaal beleid wordt beschreven en hoe de waterschappen hieraan uitvoering geven bij het beheer. Er is hier aandacht voor de waarde van natuurvriendelijke oevers als paaiplaats voor vissen en is er aandacht voor de vispassage ‘s die door de waterschappen worden aangelegd. Kern van de atlas is het hoofdstuk over het voorkomen van de verschillende Nederlandse zoetwatervissen. Het hoofdstuk wordt voorafgegaan door een informatieve tekst over de verschillende manieren waarop de visfauna wordt ingedeeld: vanuit de taxonomie, vanuit de ecologie of vanuit de herkomst, veel ‘nieuwe’ vissen komen van elders nadat enkele jaren geleden de Rijn met de Donau is verbonden. Van alver tot zwartbekgrondel worden de 34 soorten beschreven die in het onderzoek werden aangetroffen. Leerzame stukken over het herkennen, de habitat en levenscyclus, de verspreiding van de soort en bedreigingen, beheer en bescherming. Bij de beschrijvingen mooie onderwaterfoto’s van de vis in natuurlijke habitat. Een apart hoofdstukje over verdwenen soorten als de Atlantische steur en de elft en enkele incidenteel aangetroffen niet inheemse soorten als de regenboogforel, zonnebaars en Amerikaanse hondsvis. Het zeer soortenrijke Noordzeekanaal en de Amsterdamse havens, hebben een eigen hoofdstuk. Het Noordzeekanaal is niet alleen een leefgebied voor vis maar ook een snelweg voor trekvissen als paling, driedoornige stekelbaars, zee- en rivierprik, spiering, houting en zalm. Rijkswaterstaat, provincie Noord-Holland, de drie waterschappen (AGV, NHNK en Rijnland), gemeente Amsterdam en Sportvisserij Nederland werken aan een project om de barrières (gemalen, dammen, sluizen) die het Noordzeekanaal heeft met het regionale water in het achterland te slechten. Zo werd in oktober 2012 de vispassage bij gemaal Halfweg in gebruik genomen en zijn er plannen om voor 2015 de andere barrières op te heffen.

Dat de soortenrijkdom van de provincie zeer dynamisch is blijkt uit het feit, dat na het verschijnen van de atlas er al weer nieuwe soorten in de provincie Noord-Holland zijn aangetroffen; Kessler's grondel (Oranje sluizen), Russische steur (Suezhaven), hondshaai (Noordzeekanaal t.h.v. Sluis IJmuiden) en Pontische stroomgrondel (Westhaven).

De ´Atlas van de Noord-Hollandse vissen´ met vele foto's en kaarten kost € 25,00 en is onder andere te bestellen in de webwinkel van Landschap Noord-Holland via http://www.landschapnoordholland.nl maar is ook verkrijgbaar in elke goede boekwinkel.

Geert Timmermans

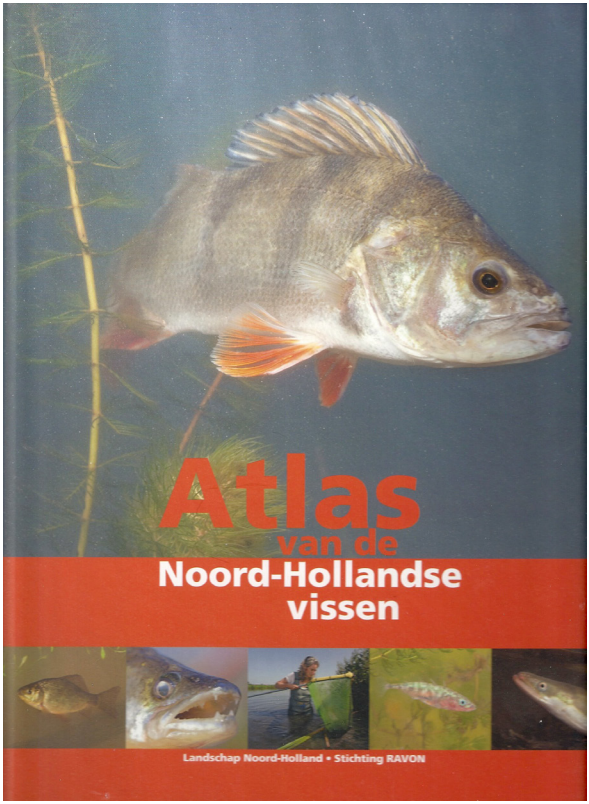

kaft Atlas van de Noord-Hollandsevissen

JAARVERSLAG 2012 Werkgroep Vissen, Amfibieën en Reptielen

De werkgroep bestond uit 16 personen en de activiteiten in 2012 waren vooral gericht op het verzamelen van gegevens voor de ‘Atlas van de Noord-Hollandse vissen´.
In 2012 zijn door de werkgroep verschillende daginventarisaties georganiseerd cq bijgewoond. De daginventarisaties waren in de Noordpolder (Eemnes), fort Nightevecht, Diemerbos, Westelijk Havengebied en Egelshoek/Tienhovensch kanaal. Ook dit jaar is er weer aandacht gegeven aan het zaklampvissen. Nachtexcursies zijn georganiseerd naar Tienhovensch kanaal, Noordpolder, Noordzeekanaal, Diemervijfhoek, Zijkanaal C, Zijkanaal I en het Westelijk Havengebied. De nachtexcursie Tienhovensch kanaal is verfilmd en gebruikt in een uitzending op 16 september van RTV Utrecht (zie: http://www.rtvutrecht.nl/gemist/uitzending/rtvutrecht/docu/20120916-0715/858447).

De inventarisaties in de Noordpolder waren gericht op het verzamelen van vangstgegevens van de grote modderkruiper. De excursie op 31 maart had geen resultaat maar tijdens de excursie op 5 september werden er vier exemplaren gezien, twee exemplaren werden met het schepnet gevangen (zie foto) en twee nog levend gevonden in de baggerspecie langs de slootkant. Tijdens onze excursie had een loonwerker net een tweetal sloten gebaggerd. Het streven om de grote modderkruiper in de provincie Noord-Holland te vangen is nog niet gelukt, al scheelt het een paar honderd meter.

Ook dit jaar is er weer samengewerkt met het RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) en Landschap Noord-Holland. Op verschillende locaties zijn beschermde soorten als kleine modderkruiper, bittervoorn en rivierdonderpad gevangen. Bijzondere soorten als kroeskarper (Noordpolder), paling (verschillende plekken) en riviergrondel (Gooyergracht) zijn bemonsterd. In de Noordpolder werd ook een marmergrondel (exoot) gevangen. Deze waarneming was de 2e in Noord-Holland. In het Westelijk Havengebied werden bij de nachtexcursies o.a. zeebaars, paling, bot en (heel veel) zwartbekgrondel (exoot) gezien. Opmerkelijk was de waarneming van tienduizenden kleine harders in het Noordzeekanaal ter hoogte van het Houtrakgemaal. Vanwege het formaat <2 cm was het ondoenlijk om de harder op naam te brengen. Waarschijnlijk ging het hier om de dunlipharder. Alle inventarisatie gegevens van 2012 zijn via Telmee.nl doorgegeven.

Nieuwe soorten in 2012 voor de regio zijn: kleine koornaarvis (zie verslag Blaadje 2012/3), Kessler's grondel (Oranje sluizen), Russische steur (Suezhaven), hondshaai (Noordzeekanaal thv Sluis IJmuiden) en Pontische stroomgrondel (Westhaven).
Op zaterdag 8 december werd op de 7e Noord-Hollandse Natuurdag het eerste exemplaar van de ´Atlas van de Noord-Hollandse vissen´ gepresenteerd. Voor deze atlas heeft de werkgroep veel gegevens geleverd en verschillende werkgroepleden hebben middels teksten, foto's en tekeningen, bijgedragen in het tot stand komen van de atlas
In 2013 worden er verschillende excursies georganiseerd onder andere ringslangen zoeken tussen het Muiderslot en Muiderberg (14 april) en boomkikkers luisteren in het Hollandse duingebied (28 mei).

Geert Timmermans

grote modderkruiper Foto Geert Timmermans

Jaarverslag 2012 WERKGROEP PADDENSTOELEN-MICROSCOPIE

De paddenstoelenwerkgroep bestaat nu uit twaalf leden, fijn dat er zoveel belangstelling is voor het paddenstoelenrijk. De werkgroep kwam in 2012 net als in de jaren ervoor in het seizoen eens per twee weken in de kantine van de Nieuwe Ooster bij elkaar. Na de verhuizing van de kasten naar de Rozenburglaan zijn wij op 19 november voor de winterstop nog een keer bijeen gekomen in het gebouw van het IVN in Amstelveen.

Het was een zeer matig paddenstoelenjaar, ondanks veel neerslag in de lente en de zomer wilden de paddenstoelen niet goed groeien. Waarschijnlijk hebben de heftige regens in de lente het mycelium gestikt, door gebrek aan zuurstof kwijnt het en kan uiteindelijk afsterven. De paddenstoelenrijke herfst heeft veel weer goed gemaakt. Vanaf begin oktober was het een ware lust voor het oog, overal kwamen de zwammen in groten getale op.

Ik had drie paddenstoelenexcursies gepland en onder voorbehoud, namelijk als opbelexcursie, in het Blaadje aangekondigd. Als de weersomstandigheden te slecht zijn en er geen paddenstoel staat, kan een excursie dan alsnog afgelast worden. De eerste excursie in juli op de Nieuwe Oosterbegraafplaats heb ik wegens gebrek aan paddenstoelen niet door laten gaan. Toen ik er een paar dagen voor de datum voorliep, kon ik in totaal maar een soort waarnemen, namelijk het zeer algemene Wieltje Hiervoor hoef je geen excursie te doen.

De paddenstoelenexcursies op 27 oktober in de Waterleidingduinen (10 deelnemers) en op 7 november in Volkstuincomplex Sloterdijkermeer (12 deelnemers) gingen wel door en waren goed bezocht. Het aantal vondsten viel in de Waterleidingduinen bij het eerste stuk iets tegen, later werd het toch beter. Het was daarom een leuke excursie bij goed weer. Voor mij als excursieleider was alles even wennen. Het paddenstoelenrijk is zo groot en de soorten zo talrijk, dat een persoon moeilijk alles in het veld kan benoemen. Gelukkig zijn er dan ook anderen met voldoende kennis, die bij de determinatie kunnen helpen.

Bij de inventarisatie van de Amstelveense Poel op19 oktober waren wij met ongeveer 10 personen. Medewerkers van de beheergroep hadden van te voren planken over de sloten gelegd en zo konden wij alle binnenlanden inventariseren. Wij kwamen uit op 53 soorten. Nieuwe soorten voor het gebied zijn Lecci

num varicolor en Leccinum niveum, deze kunnen in het verleden als L. scabrum s.l. zijn vermeld. Lida Den Ouden heeft het verslag geschreven, hiervoor dank. De beheeradviescommissie van de Amstelveense – en Kleine Poel zal niet meer op dezelfde manier voortgaan. Na vele jaren monitoren en karteren door o.a. de KNNV is de situatie bij de Amstelveense Poel stabiel. De paddenstoelenwerkgroep zal nog maar eens in de zes jaar de Poel karteren en de gegevens aan de beheerders doorgeven.

Na de winterstop starten wij in het nieuwe jaar in het nieuwe onderkomen op 11 maart, als vanouds in de oneven weken op maandagavond om 20.00 uur

Christiane Baethcke

Boekbespreking Van Eiburg tot IJburg

Auteur: Martin Melchers

Een kleine twee weken geleden werd er met het tienjarig jubileum van Vinexwijk IJburg in het vooruitzicht twee boeken over dit jongste Amsterdamse eiland gepresenteerd. Naast IJ-burg uit schuim geboren, een boek over het genot vanuit de mensen geschreven was daar het jongste boek van ecoloog Martin Melchers. Een boek over de flora en fauna van IJburg. En hier was het Leitmotief niet het woongenot, maar het aanvankelijke verzet. Melchers was met vele anderen mordicus tegen de aanleg van het eiland. Maar Melchers was ambtenaar in gemeentelijke dienst en zijn scherpe tegenstand werd niet altijd gewaardeerd. Hij kreeg zelfs een (tijdelijk) mediaverbod. De tegenstanders van bouwen in het IJmeer wonnen op papier het referendum, maar door een voor de winnaars onnavolgbare rekenwijze viel de balans toch ten nadele van de natuur uit. Wanneer je zijn boek leest veranderd het aanvankelijke verzet geleidelijk in plezier om wat er allemaal in de pioniersfase te zien valt.

Melchers, inmiddels gepensioneerd, maar nog als ZZP-er op IJburg inzetbaar, neemt de lezer in zijn boek mee op reis in de tijd en beschrijft in chronologische volgorde de ontwikkeling van de het Zeeburgereiland, Steigereiland, Haveneiland en Rieteilanden en Melchers, neemt ons, geholpen door tekstredacteur Eric Fokke, langs de ontwikkelingen en schrijft heel persoonlijk zijn ontdekkingen op het gebied van broedvogels, zoogdieren, vissen, insecten en na

tuurlijk de flora. En wanneer er een omissie opduikt, die nieuwe verstoringen aankondigt, schuwt hij niet dit uitgebreid te memoreren. Denk bijvoorbeeld aan de komst van Blijburg, een zomerstrand met bijbehorende nering (p.60). Een ontwikkeling die in dat andere IJburg-boek waarschijnlijk met loftrompetten wordt geduid (want het bevordert sociale cohesie), maar waar Melchers uit naam van plant en dier dan weer zwaar over in zit. Op pagina 146 is Martin Melchers ineens weer glunderend over de stand van zaken. Reden: dit jaar is IJburg overgedragen aan Stadsdeel Oost en we moeten constateren, dat door de bouwcrisis lang niet alle projecten zijn afgerond. Tijdens de bijbehorende excursie, zo schrijft hij, was echter alle compensatienatuur wel gerealiseerd; van lagune tot luwtedam. Ze liggen er!
We worden deelgenoot van veel vreugde om nieuw gespotte soorten (met een batdetector worden maar liefst zeven vleermuissoorten in het nagenoeg boomloze Diemerpark opgevangen, p.147). Op dezelfde pagina juicht hij bij het spotten van de eerste Krooneend.

Maar Melchers zou Melchers niet zijn als hij niet om de pagina klein leed (vijf nesten van bontbekplevier verpletterd onder de banden van een bulldozer) en kleine triomfen (zijn verbazing dat er in 2009 bijenorchissen tot bloei kwamen naast de rietorchissen naast de parkeerplaats van restaurant Praq) afwisselt. Zo gemakkelijk komen “de boosdoeners” er niet vanaf. Gelukkig is Melchers is wel zo fair om niet in wrok om te zien en zijn enorm brede kennis van zaken over alle soorten natuur met ons lezers wil delen, afgewisseld met de nodige smakelijke anekdotes. De auteur is ook realistisch: zo werpt hij zich desgevraagd vol overgave op de opdracht spontane natuur zoveel mogelijk te ontmoedigen (p.70)

Nog zo’n kwaliteit: Melchers geeft de ruimte aan anderen, die ook bijzonderheden op een van de eilanden ontdekt. Of het nou gaat om informant mevrouw van der Liet of iemand uit het vijandig kamp, ieder krijgt zijn credits: bij de laatste informant lijkt Melchers maar al te zeer in zijn nopjes dat het Ingenieursbureau Amsterdam (IBA) ecologen inzet om de aanleg op detailniveau te begeleiden(getuige de vondst en bescherming van twee zandoorwormen p.124).
Iemand anders, die zeer zeker credits verdient, is Artistekenaar en vormgever Kees van der Veer. Hulde. Niet alleen voor schrijver en vormgever, maar ook voor de zich toch weer herstellende natuur.
Van Eiburg tot IJburg Hoe een zandplaat tot leven kwam is een uitgave van Uitgeverij IJburg ISBN 978-90-819991-1-3

Tobias Woldendorp

Toppers kijken op het IJsselmeer!

Vanwege het grote succes van de vorige vogelvaartochten worden er voor het vijfde jaar een tweetal excursies georganiseerd. We varen met de MS Friesland (voormalige veerboot naar Terschelling) het open water van het IJsselmeer op waar tienduizenden toppereenden de winter door brengen. We gaan op zoek naar de grote concentraties toppers en we bekijken vogeleiland de Kreupel, een hotspot voor rustende watervogels.

Tijdens de excursie vertelt Jan Marbus van de KNNV alles over het gebied. Tevens zijn er in het vooronder lezingen door verschillende vogelonderzoekers. Onder wie Mennobart van Eerden (Rijkswaterstaat, Waterdienst) die een verhaal houdt over de leefwijze en de aantallen van de Topper op het IJsselmeer en in Europa. Op de boot zijn deskundige vogelkenners die u op de vogels kunnen wijzen.

Zaterdag 9 en zondag 10 maart 2013, € 22,- p.p. Haven Enkhuizen.
Meer informatie en opgeven kan op www.fogol.nl of bel 06-30 02 18 16

Excursie- en lezingenprogramma KNNV- afdeling Amsterdam 1e en 2e kwartaal 2013

De KNNV-lezingen en vergaderingen vinden plaats in de kantine van de Groenvoorziening van Gedenkpark (begraafplaats) De Nieuwe Ooster (DNO), Ingang Rozenburglaan 5, 1097 GA Amsterdam (dus geen Kruislaan!)
De ingang Rozenburglaan is een bruggetje met hek, hierachter kan worden geparkeerd. De kantine bevindt zich in het souterrain van het gebouw.
Vanaf halte Kruislaan/Middenweg tram 9 en bus 15 is het 10-15 minuten lopen.
Vanaf halte Zaaiersweg bus 41 is het 5-7 minuten lopen.
Wij mogen 's avonds van ca. 19.30 uur tot 22.30 uur van deze ruimte gebruik maken voor lezingen en vergaderingen. Tussen 19.30 en 20.00 uur is het hek geopend, tenzij anders bij de beschrijving van de lezingen is aangegeven.
Om 20.00 uur wordt het toegangshek van DNO gesloten!

Openbaar vervoer: dienstregelingen veranderen per seizoen! Ga tijdig van huis, er kan 10 minuten verschil in de vertrektijd zitten. In het weekend verandert het nummer van de bus hier en daar, kijk even op de bushalte hoe het in elkaar zit. Bij twijfel: bel het openbaar vervoer (0900 9292, € 0.70 per minuut), internet: www.9292ov.nl
Alle excursies, lezingen, cursussen, verslagen, foto's en de waarnemingen staan ook op de website van de afdeling, internet: www.knnv.nl/amsterdam
Afkortingen opstappunten:
AS Amstelstation, **CS** is Amsterdam-Centraal Station, **DD** is station Duivendrecht, **SD** is Amsterdam-Sloterdijk, **WTC** is station WTC, parkeerterrein ABN/AMRO.
Hoe bent u verzekerd?
Landelijk heeft de KNNV een WA-verzekering (wettelijke aansprakelijkheid) afgesloten. Deze geldt alleen voor KNNV-leden tijdens KNNV-activiteiten. Donateurs en introducés zijn dus niet verzekerd. Ook de reis van huis naar de KNNV-activiteit en terug is niet verzekerd. Het is dus van belang zelf voor een goede verzekering te zorgen. De KNNV-verzekering is vooral een vangnet, voor als de eigen verzekering ontbreekt, of niet toereikend is.Klaas Kaag, KNNV afd. Den Helder, overgenomen uit Op de Kop 2005, nr. 3

Zaterdag 9 februari 2013, lezing uilen door Bert Jan Bol
Plaats: Kantine DNO aanvang 20.00 uur.
Bert Jan Bol volgt al jaren uilen en roofvogels in de Haarlemmermeer. Vooral de

ransuil wordt op de voet gevolgd. Hij zal aan de hand van prachtige beelden ingaan op de winterslaapplaatsen, de muizenstand en het broedsucces, onderzoek en vleugelkenmerken, de gevaren (predatie) en Schiphol en wat zijn de verschillen tussen de mannetjes en de vrouwtjes. De resultaten van zijn veldonderzoek zijn onder andere gepubliceerd in het vakblad Uilen.

Zaterdag 9 maart 2013 Algemene Ledenvergadering in de kantine van DNO.
Aanvang 19.30 uur. Wilt u tussen 18.45 en 19.15 uur arriveren. Om 19.25 uur wordt het hek gesloten
Voor de agenda: zie elders in dit Blaadje.
Na de pauze zal Geert Timmermans, in het kader van “leden voor leden”, een lezing houden over de ecologische structuur van Amsterdam.
Op 17 februari 2011 werd de structuurvisie “Amsterdam 2040: economisch sterk en duurzaam” vastgesteld door de Amster¬damse gemeenteraad. Deze structuurvisie is de eerste waarin aandacht is voor biodiver¬siteit en voor ecologische verbindingen. In de voorgaande negen structuurplannen (de eerste was het Algemeen Uitbreidingsplan,1934) was wel aandacht voor groen, maar altijd vanuit menselijk oogpunt. Het belang van het stadsgroen werd gedefinieerd als het belang voor de recreatie van de stadsbe¬woners. Dat in dat groen ook dieren woonden was mooi meegenomen, maar kreeg verder geen aandacht. Juli 2012 heeft de Amsterdamse raad de Ecologische Structuur van Amsterdam vastgesteld. Dat biodiver¬siteit nu een plek heeft gekregen in het belangrijkste ruimtelijke beleidsdocument van de stad tekent de mentaliteitsverand¬ering die in de afgelopen jaren heeft plaats¬gevonden.

Zaterdag 16 maart 2013. Voorjaarswandeling op het Landgoed Elswout in Overveen o.l.v. Ria Simon.
Een rijk gebied voor stinzenplanten en vogels. Het is een hele-dag-excursie, dus neemt u proviand en een kijker mee.
Vertrek trein richting Zandvoort: Amsterdam-CS 9.49 uur en SD 9.55 uur. Uitstappen station Overveen om circa 10.10 uur, waar we op het perron verzamelen. We lopen naar Elswout.

Zaterdag 23 maart 2013 FLORON avond o.l.v. Peter Wetzels Plaats: Kantine DNO aanvang 20.00 uur.
Het is een goede traditie dat het nieuwe botanische jaar geopend wordt met een avond voor Floron en de KNNV. Op deze avond blikken wij terug op het afgelopen jaar. Ook zal ik iedereen bijpraten over de nieuwe plannen voor 2013. Vooral het project om van veel plantensoorten DNA te verzamelen zal ik toelichten.

Ook hoop ik de eerste resultaten van het project nieuwe strepen te kunnen presenteren Streeplijsten, DNA-gidsjes en de A3-hokkaarten zijn dan te verkrijgen. De avond sluit ik af met een lezing over stadsplanten

Zaterdag 13 april 2013. Wandeling door het Jac. P. Thijssepark in Amstelveen o.l.v. Ria Simon.
In het voorjaar erg mooi door de vele stinzenplanten. We starten om 11.00 uur bij de ingang van het park aan de Prins Bernhardlaan, Amstelveen. Te bereiken o.a. met de bussen 170 of 172 van Connexion, halte Graaf Florislaan en dan nog een stukje lopen via de Amsterdamseweg. Neemt u brood en drinken mee.

Zondag 14 april 2013 Ringslangen zoeken tussen Muiden en Muiderberg, wandelexcursie o.l.v. Edo Goverse
We starten om 13.00 uur op het Vestingplein in Muiden. Mensen die willen deelnemen dienen de excursieleider de avond voor de excursiedatum tussen 18.00 en 20.00 uur te bellen (tel. 06-41949582) om zich aan te melden. Onder slechte omstandigheden (regen) kan de excursieleider besluiten om de excursie niet door te laten gaan.

Zaterdag 20 april 2013 Stinzenplantenexcursie naar de parkbossen van kasteel Nijenrode te Breukelen, o.l.v. Hein Koningen
Langs de rivier de Vecht liggen nog altijd enige ridderhofsteden en kastelen, waar in de parkbossen stinzenplanten groeien. Kasteel Nijenrode te Breukelen is een der fraaiste kastelen van ons land. Gesticht in de 13e eeuw en in 1907 verbouwd en gerestaureerd. In zijn parkbossen en directe omgeving, groeien vele (soorten) stinzenplanten als overblijfselen van vroegere tuinarchitectuur en parkaanleg.
Het parkbos met zijn vele oude bomen en monumentale bomenlanen is van grote natuurwetenschappelijke waarde, vooral in botanisch, mycologisch en ornithologisch opzicht. Stinzenplanten komen er in grote aantallen voor, o.a. holwortel, vingerhelmbloem, knikkende vogelmelk, bostulp, bosanemoon, voorjaarszonnebloem, donkere ooievaarsbek. Maar eveneens van de zgn. begeleidende soorten, die we ook tot de stinzenplanten rekenen, komen er vele voor, o.a. de zeldzame boszegge.
Daar het een hele-dagexcursie is, nemen we eten en drinken mee.
Verzamelen 10.20 uur op Kasteelplein van het kasteel, waar het beginpunt van de excursie is. Toegangskosten zijn € 1,-- per persoon, daar af te rekenen. Openbaar vervoer: bus 120, opstap (9.15 uur) Station Bijlmer Amsterdam ArenA, uitstappen (10.13 uur) voor de toegangspoort van Nijenrode te Breukelen.
Of de trein nemen naar Breukelen, het station uitlopen, het Amsterdam-Rijnkanaal

oversteken en na binnenkomst Breukelen, rechtsaf, oude straatweg richting Maarssen, let op: dit is ruim een half uur lopen.

Dinsdag 23 april 2013 Nachtegalen luisteren in de Brettenzone en Geuzenbos, fietsexcursie o.l.v. Geert Timmermans/Hein Koningen.
Start 19.30 uur vanaf het Orlyplein (is voorplein) station Sloterdijk.
We fietsen door de Brettenzone naar het Geuzenbos en eindigen weer op station Sloterdijk. Onderweg luisteren we naar de nachtegaal, blauwborst en misschien horen we de rugstreeppad en veenmol.
Nachtegalen zijn beroemd om hun mooie zang en in de duinen is dat prachtig te horen. De zang bestaat uit een serie herhaalde, losse tonen die worden afgewisseld met krachtige rollers en trillers. Speciaal op stille avonden of nachten in het voorjaar is deze zang zeer indrukwekkend en soms tot op een kilometer afstand nog te horen. Als het schemerig wordt, worden alle vogels stil. Behalve de nachtegaal, die zingt door!

Dinsdag 14 mei 2013 Boomkikkers inventariseren in de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD) o.l.v. Edo Goverse en Geert Timmermans.
De excursie is een initiatief van KNNV Amsterdam, RAVON Noord-Holland en Landschap Noord-Holland.
In verband met de maximale groepsgrootte (20 personen) is het aanmelden bij de excursieleiders voor deelname aan deze excursie verplicht. Voor de toegang tot de AWD wordt een toegangsprijs van €1,50 gevraagd en ook het parkeren is niet gratis.
We verzamelen om 21.00 uur op de parkeerplaats Pannenland van de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD), adres: Vogelenzangseduinweg 1, Vogelenzang Vandaar is het circa tien minuten wandelen naar de boomkikkerpoelen. De excursie duurt tot maximaal 23.00 uur.
De geschiedenis van de boomkikkers in de AWD is onbekend maar met zekerheid is echter te zeggen dat het hier om 'illegale' uitzettingen gaat. Sinds 2003 worden er in de AWD met regelmaat boomkikkers gehoord en gezien. De boomkikker is in zes kilometerhokken waargenomen. Naast het geluid van de boomkikker is er ook kans op de roep van de rugstreeppad en de nachtegaal en zijn waarnemingen van gewone pad, bruine kikker, groene kikker en kleine watersalamander niet ongewoon.
Geert Timmermans (06-41821601) & Edo Goverse (06-41949582)

Zaterdag 8 juni 2013 Vooraankondiging bus-excursie naar het Fochteloër Veen o.l.v. Jan Timmer. In Blaadje 2 volgt de toelichting.

Woensdag 12 juni 2013. Wandelexcursie door de P.W.N.-duinen in Castricum o.l.v. Ria Simon.
Een afwisselend gebied met o.a. orchideeën, ratelaar, bremrapen.
Hele-dag-excursie, neemt u dus een lunchpakket en ook een kijker mee.
Toegangskaart is verplicht en ter plekke te verkrijgen bij een automaat.
Vertrek trein richting Alkmaar: Amsterdam-CS 9.26 uur, -SD 9.32 uur. Uitstappen station Castricum en op het perron verzamelen.

Zaterdag 15 juni 2013 De 15e algemene inventarisatiedag.
Het idee is om het Vuurtoreneiland (polder IJdoorn) te gaan inventariseren. Mocht dat niet doorgaan dan is het alternatief om de begraafplaats Beth Haim (Huis des Levens) van de Portugees Israëlitische gemeente in Ouderkerk aan de Amstel te gaan inventariseren.
Meer informatie in Blaadje 2013/2

Heeft altijd al de meer willen weten over de Oosterbegraafplaats?

Heeft u altijd al eens willen kijken achter de schermen van begraafplaats en crematorium De Nieuwe Ooster? Of bent u al jaren van plan om eens mee te lopen met een rondleiding langs de vele grafmonumenten en bomen? Dan mag u het eenmalige landelijke tijdschrift over deze bijzondere plek niet missen! U kunt lezen over de medewerkers, die met grote betrokkenheid en passie vertellen over hun werk en de dagelijkse gang van zaken. Over de historie van de gebouwen, de nieuwbouwprojecten, de oorlogsgraven, het bosprieel, Nederlands Uitvaartmuseum Tot Zover en ons bijzondere bomenmuseum. Over de unieke urnen- en sieradenlijn, speciaal ontworpen voor De Nieuwe Ooster. Inclusief een bijzondere wandelroute en met de beste columns en bijpassende schilderijen van de hand van ondergetekende.
Dit unieke uitgave is de komende maanden te verkrijgen bij de betere tijdschriftenwinkels (zoals AKO, Bruna, Libris e.d.). Het is ook te bestellen via de site www.thematijdschriften.nl. Maar het blad kan direct bij de uitgever worden besteld. Maak € 10,45 (€ 7,95 plus portokosten) over op rekening 5034669 op naam van Stichting ThemaTijdschriften o.v.v. ‘De Nieuwe Ooster’ en uw adres.

Marie-Louise Meuris directeur De Nieuwe Ooster

KNNV, afdeling Amsterdam (opgericht 26 januari 1901)

De afdeling Amsterdam van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) is de oudste veldbiologische vereniging van Nederland.

De afdeling Amsterdam (www.knnv.nl/amsterdam) heeft als doelen: natuurbeleving, natuurstudie en natuurbescherming en heeft vier werkgroepen op het gebied van planten, paddenstoelen, insecten en vissen, amfibieën en reptielen. Dat wil niet zeggen dat er geen belangstelling is voor zoogdieren, bomen, heesters of beerdiertjes. Sommige leden beschikken over veel, andere over weinig kennis van de natuur. Allen zijn verenigd door hun nieuwsgierigheid en belangstelling voor de natuur.

De afdeling organiseert verschillende activiteiten zoals lezingen, cursussen, inventarisaties, hele- of halve dagexcursies naar 'groene' gebieden in en om Amsterdam en busexcursies naar natuurgebieden in bijvoorbeeld Friesland of Limburg.

Per jaar ontvangen de leden vier keer 'Blaadje', het blad van de afdeling Amsterdam en zesmaal 'Natura', het landelijke KNNV-blad. De afdelingsleden kunnen gebruik maken van de faciliteiten van de landelijke KNNV (www.knnv.nl) zoals landelijke werkgroepen, mee doen aan natuurreizen en natuurkampen in binnen- en buitenland en hebben korting op de boeken van de KNNV-uitgeverij.

IK MELD MIJ AAN ALS LID VAN DE KNNV, AFDELING AMSTERDAM
lidmaatschap:lid / huisgenoot (doorhalen wat niet van toepassing is)

naam	m/v
geboortedatum	
adres	
postcode & woonplaats	
telefoonnummer	
E-mail	

Voor een lidmaatschap betaalt u €32,50 per jaar. Een Huisgenootlid betaalt €12,50 per jaar. Jeugdlidmaatschap tot 26 jaar : €17,50 per jaar.

Het lidmaatschap van de KNNV, afdeling Amsterdam houdt tevens het lidmaatschap in van de landelijke KNNV. U krijgt daardoor mede een abonnement op het blad Natura.
datum ..... handtekening .....

Opsturen aan: Paul van Deursen, Wittenburgerkade 74 1018 LK Amsterdam 020 6855047

U kunt natuurlijk ook lid worden via de website: www.knnv.nl/amsterdam/

DRUKWERK

TPG Post
Port betaald
Port payé
Pays-Bas

AFZENDER
LEDENADMINISTRATIE KNNV-AMSTERDAM
Wittenburgerkade 74
1018 LK AMSTERDAM